

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

-

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

Ruoka-alan vienti on yksi Suomen suurimmista kasvupotentiaaleista, mutta sen kehittäminen edellyttää vahvaa kansallista koordinaatiota ja tiivistä yhteistyötä alueiden kanssa. Viennin kasvu ei synny keskitetysti, vaan käytännönläheisesti siellä, missä yritykset, tutkimus ja kehitystoiminta kohtaavat.

Alueelliset yritysekosysteemit muodostavat luonnollisen perustan viennin kasvulle: ne kokoavat yhteen pk-yrityksiä, tutkimusorganisaatioita, korkeakouluja ja kehittämissyhtiöitä, jotka yhdessä tuottavat ratkaisuja kansainvälisille markkinoille.

Suomen tulisi kohdentaa toimenpiteitä ja resursseja erityisesti niihin osaamiskeskittymiin, joissa yritykset ja tutkimus tekevät pitkäjänteistä yhteistyötä pilotoinnin, tuotekehityksen ja markkinaymmärryksen parissa. Näillä alueilla — joissa tuotanto, jalostus ja vienti kytkeytyvät saumattomasti toisiinsa — voidaan nopeimmin synnyttää vientiä tukevia innovaatioita ja uusia liiketoimintamalleja.

Tanska tarjoaa tästä toimivan esimerkin. Sen elintarvikealan klusterimalli, jossa Food Nation Denmark ja sen alla toimivat alueelliset verkostot (mm. Food & Bio Cluster Denmark), yhdistävät yritykset, tutkimuslaitokset, julkisen sektorin ja vientiorganisaatiot yhdeksi tavoitteelliseksi kokonaisuudeksi. Mallin vahvuus on siinä, että se yhdistää kansallisen tason viestinnän ja strategisen ohjauksen alueelliseen käytännön toteutukseen.

Suomi voisi soveltaa vastaavaa mallia vahvistamalla yhteistyötä alueellisten ja kansallisten ruokaklustereiden välillä. Kansallisen strategian toimeenpanossa tulisi hyödyntää olemassa olevia verkostoja, kuten FinFoodNET, sekä tukea uusien, alueellisten klusterien syntymistä vientikärkien ympärille. Näiden kautta voidaan koordinoita viennin painopisteitä, jakaa osaamista ja vahvistaa yritysten kansainvälistymisvalmiuksia.

Viennin tukipalvelut ja rahoitus tulisi kohdentaa aiempaa vahvemmin seudullisten kehittämissyhtiöiden kautta, jotka tuntevat paikalliset yritykset ja pystyvät tarjoamaan niille räätälöityä tukea ja ohjausta. Lisäksi on tarpeen rakentaa kansallinen vientitietoalusta, joka kokoaa yhteen yritysten vientivalmiudet, markkinakohteet ja yhteistyöverkostot. Tämä voisi toimia Food from Finland - verkkosivujen pohjalta, ottaen mallia Tanskan Food Nation Denmark -konseptin selkeästä, kansainvälisesti suunnatusta viestintäarakenteesta.

Tällainen toimintamalli yhdistäisi kansallisen tason tavoitteet ja alueellisen toteutuksen. Se vahvistaisi vientiä, loisi yrityksille uusia kasvumahdollisuuksia ja varmistaisi, että Suomen eri alueiden vahvuudet – niin tuotannossa, jalostuksessa kuin innovaatio toiminnassa – kytkeytyvät osaksi yhteistä kansainvälisyyden edistämistä.

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

Ruokaturva ja huoltovarmuus rakentuvat käytännössä alueellisista toimijoista — maataloista, jalostajista, logistiikkaverkostoista, TKI-toimijoista, energiantuotannosta ja osaajista. Kriisitilanteissa tai kansainvälisen kaupan häiriöissä paikallinen ja alueellinen omavaraisuus ratkaisee sen, kuinka nopeasti ja tehokkaasti kansallinen järjestelmä pystyy reagoimaan.

Kansallisen strategian tulisi tunnistaa alueelliset tuotantokeskittymät huoltovarmuuden kannalta kriittisinä rakenteina, sekä kehittää alueellisia varmuus- ja jakelukapasiteetteja (esim. Seinäjoen seudun elintarvikejalostuksen ja logistiikan keskittymä).

Huoltovarmuuden näkökulmasta alueellisuus ei ole vain tuotannollinen kysymys, vaan myös sosiaalinen ja taloudellinen varautuminen: elintarvikealan työpaikat, osaaminen ja investoinnit tulee säilyttää eri puolilla Suomea, ei ainoastaan kasvukeskuksissa.

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

-

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

-

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoj

-

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

-

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

-

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

-

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

Kansallinen ruokastrategia onnistuu vain, jos se toteutetaan yhdessä alueiden kanssa. SEKES pitää tärkeänä, että mm. Etelä-Pohjanmaan, Päijät-Hämeen, Varsinais-Suomen ja muiden vahvojen

ruokaklusterien rooli nostetaan näkyväksi strategian toimeenpanossa — ei vain alueellisina esimerkkeinä, vaan osana valtakunnallista koordinaattorakennetta ja viennin kasvun moottoreina.

Strategialuonnos tunnistaa ruokajärjestelmän kokonaisuuden hyvin, mutta sen toimeenpanossa on välttämätöntä vahvistaa alueellista näkökulmaa. Suomen ruokajärjestelmä ei ole yhtenäinen, vaan perustuu alueellisiin vahvuuksiin ja erikoistumiseen.

SEKESin jäsenyhtiöt toimivat eri puolilla Suomea vahvojen, omaleimaisten ruokaekosysteemien keskellä. Nämä alueelliset ruoka-alan verkostot — joissa yhdistyvät tuotanto, jalostus, tutkimus ja yrittäjyys — muodostavat Suomen ruokajärjestelmän perustan ja keskeisen osan kansallista kilpailukykyä ja huoltovarmuutta.

Strategian tulee varmistaa, että resursointi, rahoitus ja kokeilutoiminta kohdennetaan alueille, joissa on jo valmiiksi vahva ruokaekosysteemi ja potentiaalia kansallisen strategian toimeenpanon veturiksi. Ehdotamme, että kansallisen strategian toimeenpanoon sisällytetään alueellisten ruokaklustereiden tunnistaminen ja valtuuttaminen, jotka voivat toimia kansallisina yhteistyö- ja pilotointialustoina.

Helenius Jaakko
Suomen Elinkeino- ja Kehitysyhtiöt SEKES